

УДК 37.06

Коновальчук І.М.,
*доцент, канд. пед. наук,
доцент кафедри початкової освіти
та культури фахової мови.
Житомирський державний університет
імені Івана Франка,
м. Житомир.*

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ З БАТЬКАМИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Одним із факторів успішного функціонування будь-якої шкільної спільноти є взаємодія всіх учасників освітнього процесу. Важливість співпраці між школою та сім'єю зазначена в низці нормативно-правових документів, зокрема, в Законі України «Про освіту» (стаття 55) прописано, що саме взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу – вчителями, учнями, адміністрацією та батьками – сприяє зміні освітнього середовища, впровадженню принципу навчання впродовж життя, а також робить школу відкритою, цікавою та сучасною [1].

Одним із ключових принципів Концепції Нової української школи є педагогіка партнерства, яка передбачає активну співпрацю учасників освітнього процесу та базується на засадах добровільності, рівності, порозуміння та взаємодопомоги. Вона є основою продуктивної взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

Молодший шкільний вік – це унікальний період у житті дитини: навчання стає основним видом діяльності, а вчитель – авторитетом нарівні з батьками. Нова соціальна ситуація розвитку вимагає від дитини змін у способах взаємодії. Упертість, вередливість, імпульсивність, надмірна потреба в увазі та інші негативні прояви поведінки загострюються у випадках, коли батьки не враховують нові потреби дитини у

Реалії становлення України як держави: минуле, теперішнє, майбутнє:

сфері спілкування та діяльності, і, навпаки, пом'якшуються за умови правильного сімейного виховання. У навчальній діяльності молодших школярів створюються умови для формування важливих психологічних новоутворень, які сприяють розвитку самостійності, рефлексії та довільності психічних процесів. Також формується внутрішня мотивація дитини й самооцінка. Створення атмосфери довіри та співпраці між учителем і батьками учнів сприяє гармонійному розвитку дитини, її адаптації до нових викликів у навчанні, соціалізації та підвищенню навчальної мотивації, формуванню позитивної самооцінки тощо.

Сучасні педагоги та психологи активно досліджують різні аспекти взаємодії школи і сім'ї, а саме: вплив родинної педагогіки на формування особистості дитини (А. Кузьмінський, М. Стельмахович), формування педагогічної культури батьків в умовах освітніх закладів (А. Конончук, В. Постовий, Т. Цуркан), організацію взаємодії школи з батьками учнів (Т. Бабко, О. Банах, А. Вознюк, Г. Коломієць, Л. Кудрик, О. Мельник), форми організації роботи з батьками в освітньому закладі (М. Ковалюк, І. Рибальченко) та технології взаємодії навчального закладу і сім'ї (В. Оржеховська, В. Кириченко, Г. Ковганіч). Проте в умовах Нової української школи (НУШ) взаємодія між учителем початкових класів та батьками учнів потребує нових підходів, які враховують сучасні освітні тенденції та запити суспільства.

Школа як суспільний інститут не може замінити сім'ю, розв'язати її соціально-економічні та матеріальні проблеми, але вона здатна підвищити виховний потенціал та авторитет сім'ї за допомогою організації ефективних взаємин із батьками своїх учнів.

Особливу увагу сучасні дослідники звертають на те, що взаємодія сім'ї та школи має полягати не лише у підтримці цих соціальних інститутів один одному, а й у розумному об'єднанні можливостей, зусиль для організації життєдіяльності школярів. Як зазначають Г. Стеценко та Н. Тіхонова, взаємодія між сім'єю і школою на принципах партнерства – це складний процес

Реалії становлення України як держави: минуле, теперішнє, майбутнє:

взаємовпливу цих соціальних інститутів, наслідком якого є покращення процесу виховання дитини [2, с.13].

Взаємодію вчителя початкових класів з батьками учнів розглядаємо як процес спільної діяльності, в основі якого – колективно визначені цілі, узгоджені форми та методи сімейного й шкільного виховання.

Сьогодні існують різні форми залучення батьків до освітнього процесу: від традиційних підходів взаємодії школи та сім'ї, таких як батьківські збори та індивідуальні консультації, до новітніх цифрових технологій й інтерактивних форматів.

Форми взаємодії педагогів і батьків – це способи організації спілкування та спільної діяльності. Форми й методи роботи вчителя з батьками учнів умовно поділяють на дві групи: традиційні та інноваційні.

До традиційних відносять батьківські збори, роботу з батьківським комітетом, консультування, анкетування батьків, бесіди, відвідування сімей вихованців удома, виставки дитячих робіт, дні відкритих дверей, благодійні акції, оформлення інформаційних стендів, листування тощо.

До інноваційних форм належать: конференції, педагогічний лекторій, година відповідей і питань, тренінги, ділові та рольові ігри, батьківський ринг, диспути, дискусійний клуб, дні довіри, тиждень сім'ї, проведення шкільних ярмарків, «Азбука родинного виховання», «Родинна скарбничка», конференції батьків і вчителів, випуск тематичних журналів, спільна проєктна діяльність, участь батьків у творчих конкурсах тощо.

У сучасних умовах значно підвищує ефективність взаємодії між учителями та батьками використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Інформаційно-комунікаційні технології в освіті – це комплекс навчально-методичних матеріалів, технічних та інструментальних засобів обчислювальної техніки, що застосовуються у навчальному процесі, а також форм і методів їх використання для вдосконалення діяльності спеціалістів закладів освіти та навчання дітей [3, с. 36–37].

Реалії становлення України як держави: минуле, теперішнє, майбутнє:

Використання медіаплатформ, мобільних додатків, віртуальних зустрічей, вебінарів, відеоконференцій та батьківських форумів сприяє розширенню можливостей комунікації, оперативному обміну інформацією та активному залученню батьків до освітнього процесу.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) взаємодії школи з батьками – це сучасні цифрові засоби, що допомагають учителям налагоджувати комунікацію з батьками учнів, забезпечують зручний доступ до інформації, швидкий обмін даними та інтерактивну взаємодію між ними.

Задля покращення роботи з батьками учнів педагоги застосовують такі форми онлайн-комунікації:

1. Дистанційні конференції та вебінари – інтерактивні зустрічі, під час яких відбувається обмін думками щодо освіти, методів виховання, актуальних питань розвитку дітей.

2. Батьківські форуми – платформи для комунікації, де обговорюються найактуальніші теми навчання, виховання, психології та здоров'я дітей. Це справжній простір для спілкування, обміну досвідом і підтримки.

3. Батьківські чати – зручний інструмент для взаємодії між педагогами та батьками учнів, що забезпечує оперативний обмін інформацією, обговорення важливих питань та організацію освітнього процесу (Viber, Telegram, WhatsApp, Microsoft Teams, Google Chat).

4. Електронна пошта – стандартний сервіс Інтернету, який є важливим засобом комунікації у сфері освіти та забезпечує обмін інформацією між учителем, учнями й батьками.

5. Блоги – веб-сайти, основний вміст яких – записи, що регулярно додаються, а також зображення або мультимедіа. Блог – це чудовий спосіб обміну досвідом, ідеями та ресурсами для навчання дітей. У блогах учителі початкових класів можуть розповідати про ефективні методи навчання, створювати корисні матеріали, обговорювати проблеми виховання та підтримувати зв'язок із батьками та колегами.

6. Соціальні мережі, служби обміну миттєвими повідомленнями та мобільні застосунки (наприклад, Viber)

*Реалії становлення України як держави:
минуле, теперішнє, майбутнє:*

дозволяють створювати закриті групи, спільноти, чати, вести обговорення тем, завдань, проблем та важливої інформації.

7. Формат «Школа для батьків» – освітні програми, майстер-класи для батьків, де вони можуть дізнатися більше про психологічні та педагогічні особливості виховання, навчання, розвитку дітей.

8. Електронні журнали – це система, що дає батькам можливість відстежувати успішність, оцінки та коментарі вчителя щодо навчальних досягнень їхніх дітей.

Таким чином, поєднання традиційних та інноваційних форм взаємодії вчителя з батьками учнів сприяє налагодженню стабільної комунікації, підвищенню педагогічної культури та психолого-педагогічної компетентності батьків у питаннях виховання і навчання дітей.

Список використаної літератури:

1. Закон України: Про освіту №2145-VIII «Відомості Верховної Ради України 2017, №38-39,ст.380» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

2. Партнерська взаємодія між школою та сім'єю як необхідна умова формування системи цінностей дитини (з досвіду роботи) : навч.-метод. посіб. / уклад. Г. М. Стеценко, Н. Г. Тіхонова. Кропивницький, 2023. 48 с.

3. Швачич Г. Г., Толстой В. В., Петречук Л. М., Іващенко Ю. С., Гуляєва О. А., Соболенко О. В. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології : навчальний посібник. Дніпро : НМетАУ, 2017. 230 с.